

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 7Sžo/86/2014                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 1013202273                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 17.12.2015                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Zdenka Reisenauerová     |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2015:1013202273.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: Bc. Ing. S.V., bytom v C., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, kancelária Bratislava, so sídlom v Bratislave, Nám. Slobody č. 12, o preskúmanie rozhodnutia odporcu zo 4. decembra 2013 sp. zn. 8793/2013, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. júna 2014 č. k. 9Sp/120/2013-23, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 27. júna 2014 č. k. 9Sp/120/2013-23 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom z 27. júna 2014 č. k. 9Sp/120/2013-23 podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporcu zo 4. decembra 2013 sp. zn. 8793/2013, ktorým podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v hmotnej núdzi (ďalej len „zákona č. 327/2005 Z.z.“) navrhovateľovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci vo veci podania ústavnej sťažnosti na Ústavný súd Slovenskej republiky pre porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavy SR“) rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyššieho súdu SR“) sp. zn. 5 Cdo 76/2012 z 15. mája 2012.

Podľa odôvodnenia rozsudku krajský súd z administratívneho spisu zistil, že v danej veci zrejmuje bezúspešnosť sporu - konania o ústavnej sťažnosti navrhovateľa, odporca vyvodil predovšetkým zo skutočnosti, že navrhovateľ sa mieni domáhať ochrany svojich práv pred ústavným súdom v dôsledku nepriznania oslobodenia od súdnych poplatkov. Krajský súd ďalej zistil, že navrhovateľ žiadal odporcu o poskytnutie právnej pomoci vo veci podania ústavnej sťažnosti pre porušenie práva na spravodlivý proces uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 76/2012 z 15. mája 2012, ktorým ako súd dovolací odmietol dovolanie navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. októbra 2001 sp. zn. 14Co/237/2011. Týmto uznesením krajský súd ako súd odvolací potvrdil uznesenie prvostupňového súdu, Okresného súdu Bratislava I z 18. novembra 2011 sp. zn. 7C/212/2008. Tento súd navrhovateľovi v konaní o ochranu osobnosti nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov a neustanovil zástupcu z radov advokátov. Dovolací súd zaujal stanovisko, že nepriznaním oslobodenia od

platenia súdnych poplatkov nebola navrhovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom, pretože odňatie možnosti konať pred súdom dáva Občiansky súdny poriadok do súvislosti výslovne s faktickým procesným postupom súdu, nie s jeho právnym posúdením určitej otázky. Dovoláním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Krajský súd ďalej zistil, že odporca v konaní o ochranu osobnosti sp. zn. 7C/212/2008 priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci (rozhodnutím z 20. februára 2012 sp. zn. 2N 252/12). Podľa názoru krajského súdu zabezpečenie účinnej ochrany navrhovateľových práv, uplatnených v konaní o ochranu osobnosti bolo v potrebnej, ale i akceptovateľnej miere zabezpečené zo strany štátu priznaním bezplatnej pomoci. Krajský súd konštatoval, že nedošlo ani i k porušeniu procesných práv navrhovateľa v konaní pred správnym orgánom, ktoré by mohli mať za následok nesprávne a teda nezákonné rozhodnutie vo veci.

Krajský súd účastníkom náhradu trov konania nepriznal s poukazom na § 2501 ods. 2 a § 250k O.s.p. s odôvodnením, že navrhovateľ v konaní úspech nedosiahol a odporca ich náhradu neuplatnil.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal navrhovateľ odvolanie. Uviedol, že odporca mu poskytol právnu pomoc v konaní o ochranu osobnosti vedenom na Krajskom súde Bratislave sp. zn. 7C/212/2008. Dovolací súd pri rozhodovaní o dovolaní proti uzneseniu krajského súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov v uvedenom konaní na krajskom súde mylne vychádzal však z toho, že splnomocnenie, ktoré udelil odvolateľ advokátovi na jeho zastupovanie v základnom konaní o veci samej je platné aj v predmetnom dovolacom konaní. Navrhovateľ má za to, že dovolací súd konal a rozhodol bez toho, aby bol on ako dovolateľ v tomto konaní riadne a účinne zastúpený advokátom, čo je v dovolacom konaní povinné, čím sa najvyšší súd dopustil porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských konaní pod práv a základných slobôd, a práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a to nielen samotným konaním a rozhodnutím bez riadneho zastúpenia advokátom, ale aj tým, že takýmto postupom dovolací súd zmaril zákonné právo odvolateľa na kvalifikované sformulovanie a odôvodnenie jeho dovolania, včítane dovolacích dôvodov. Preto namietal, že odporca konal v rozpore s § 3 ods. 4 správneho poriadku tým, že pri rozhodovaní nevychádzal zo spoľahlivo zisteného stavu. Odporcovi bolo známe, že mu bol priznaný advokát na poskytnutie právnej pomoci v základnom konaní o ochranu osobnosti, nie však pre dovolacie konanie o súbežnom konaní o oslobodení od súdnych poplatkov. Súd prvého stupňa sa vôbec nevysporiadal ani s jediným navrhovateľom uvádzaným dôvodom nezákonnosti návrhom napadnutého neprávoplatného rozhodnutia odporcu, predovšetkým s otázkou nesprávneho právneho posúdenia zrejmej bezúspešnosti sporu. Nestačí, že zrejmu bezúspešnosť nemožno vylúčiť, ale je nevyhnutné, aby bezúspešnosť bola tak jednoznačná, že je zrejma už na základe zbežného posúdenia veci. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutie odporcu a vec mu vráti na ďalšie konanie.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny. Uviedol, že v prípade navrhovateľa nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu, ktorý pojem je upravený v § 8 zákona č. 327/2005 Z.z. Odporca skúmal otázku možného porušenia práva na právnu pomoc v konaní pred súdom podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Po preštudovaní dostupnej judikatúry došiel k záveru, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Za porušenie základného práva pritom nemožno považovať neúspech v konaní (m. m. II. ÚS 4/94). Ak sa konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa želania účastníka konania, táto okolnosť sama o sebe nie je právnym základom pre namietnutie porušenia ústavného práva. Následne odporca dospel k záveru, že nie je možné vylúčiť zrejmu bezúspešnosť sporu, a preto nárok na poskytovanie právnej pomoci nepriznal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Úlohou správneho súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúce vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v oprávnom prostriedku, či uvedené procesné pochybenie právneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 OSP, § 250l ods. 2 OSP).

Podľa § 8 zákona o bezplatnej právnej pomoci pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihliadne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremŕčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

Pojem zrejmej bezúspešnosti v spore bol v našom právnom poriadku pôvodne obsiahnutý len v § 138 ods. 1 OSP v súvislosti s posudzovaním žiadosti účastníka konania o oslobodení od platenia súdnych poplatkov, keď OSP pre priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov vylučuje zrejme bezúspešne uplatňovanie alebo bránenie práva. Občiansky súdny poriadok však konkrétne neupravuje, čo je potrebné pod týmto pojmom rozumieť. Zákon o bezplatnej právnej pomoci príkladmo uvádza, na čo je potrebné prihliadať pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu, keďže jednou z podmienok pre priznanie tohto nároku je, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu. Pri aplikácii § 138 OSP všeobecné súdy judikovali, že o zrejmu bezúspešnosť sa jedná najmä vtedy, ak už zo skutkových tvrdení žiadateľa je nepochybné, že mu vo veci nemôže byť vyhovené.

Z predloženého spisového materiálu vrátane administratívneho spisu a podaní navrhovateľa nesporne vyplýva, že navrhovateľ sa žiadosťou z 31. októbra 2013 podľa zákona č. 327/2005 Z.z. domáhal priznania nároku na bezplatnú právnu pomoc v konaní o ústavnej sťažnosti pre porušenie práva na spravodlivý proces rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. mája 2012 sp. zn. 5Cdo 76/2012, ktorú žiadosť odôvodnil tým, že napriek tomu, že v dovolacom konaní nebol zastúpený advokátom, dovolací súd vo veci žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkoch konal a rozhodol. Odvolací súd poznamenáva, že dovolací súd dovolanie odmietol.

V prejednávaní veci z obsahu odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa nepreskúmal rozhodnutie odporcu z hľadiska, či žiadosť navrhovateľa odporca posudzoval v súlade s § 8 zákona č. 327/2005 Z.z. t.j., či právo navrhovateľa na podanie sťažnosti na Ústavný súd SR nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremŕčalo, či je odporca schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

Pokiaľ krajský súd vyhodnotil, že vo veci zamýšľaného podania ústavnej sťažnosti navrhovateľom, pre ktorú žiada poskytnutie právnej pomoci podľa zákona o bezplatnej právnej pomoci, je vecou zrejme bezúspešnou, je potrebné skonštatovať vecnú a právnu nesprávnosť tohto hodnotenia, pretože bez zhodnotenia skutočností uvedených v § 8 zákona č. 327/2005 Z.z. je takýto záver súdu prvého stupňa vyslovený predčasne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 246c ods. 1 a s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.), a to bez toho, aby sa zaoberal hmotnoprávnou stránkou veci v

jej merite.

Najvyšší súd Slovenskej republiky súčasne považuje za potrebné dodať, že napriek apelačnému opravnému systému, ktorý sa v správnom súdnictve v Slovenskej republike v zmysle príslušnej právnej úpravy uplatňuje, primárne preskúmava zákonnosť napadnutého rozhodnutia správneho orgánu krajský súd ako súd prvého stupňa. Úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu odvolacieho je preskúmať vecnú správnosť prvostupňových rozhodnutí a nie nahrádzať prieskumnú činnosť súdu prvého stupňa vrátane odôvodňovania rozhodnutia.

V ďalšom konaní bude preto povinnosťou prvostupňového súdu opätovne dôsledne preskúmať postupom podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku zákonnosť postupu a rozhodnutia odporcu, prejednať vec v medziach podanej žaloby, zrozumiteľne sa vysporiadať so žalobnými námietkami odporcu, znovu o nej rozhodnúť a svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodniť.

V novom rozhodnutí rozhodne krajský súd zároveň i o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.